క్షమ మానవునికి ఒక భద్రమైన కవచము

క్షమ సత్యము క్షమ ధర్మము
క్షమ యోగము క్షమ అహింస క్షమ యజ్ఞమగున్
క్షమ ఆచారము క్షమ దయ
క్షమయే ఆధారమగును సర్వంబునకున్

విద్యార్థులారా!

మానవుడు సాధించవలసినది ప్రప్రథమముగా క్షమ. ఈ పవిత్రమైన క్షమ గ్రంథములచేత తెలుసుకొనేది కాదు. అధ్యాపకులచేత బోధింపబడేది కాదు. మిత్రులచేత అందుకోబడేది కాదు. లేక మార్కెట్టులో కొనేది కాదు. కంపెనీ సప్లై చేసేది కాదు. నిత్యజీవితములో సత్యమైన మార్గమున ప్రవేశించి అభ్యాస రీతిగా పొందవలసినదేగాని మరొకరీతిగా లభ్యమయ్యేది కాదు. నిత్యజీవితములో సత్యమార్గము ననుసరించి ధర్మమార్గముచేత పొందవలసినదే ఈ క్షమ. ఈ క్షమ మానవునికి ఒక భద్రమైన కవచము. ఎన్ని కష్టములు సంభవించినా, ఎన్ని బాధలు సంభవించినా, ఎన్ని దుఃఖములు ప్రాప్తించినా మనము దీనికి లొంగక, పొంగక, కృంగక ఈ క్షమ అనే కవచము ధరించి తద్వారా మనము తట్టుకొని నెట్టుకొని ముందుకు సాగాలి. క్షమయొక్క శక్తి మరొక దానికి లేదు. ఇది మానవుని ప్రధానమైన విలువ. ఈ మానవతా విలువైన క్షమను ఈనాడు మానవుడు విస్మరించి కేవలము ప్రాకృతమైన, లౌకికమైన వృత్తిలో పాల్గొని తన మానవతా విలువను తాను కోల్పోతున్నాడు. మానవుడు ఈనాడు నిత్యజీవితములో అనుభవించే కష్టసుఖములకు తాను లొంగిపోయి ఈ క్షమను కోల్పోతున్నాడు.

కష్టములు లేక క్షమను పెంచుకోవడానికి వీలుకాదు

జీవితము చాలా విలువైనది. ఇది చాలా సుదీర్ఘమైన ప్రయాణము. జీవితము జీవించవలసినది. జీవితము చాలా పవిత్రమైనది. ఇట్టి పవిత్రమైన జీవితములో దివ్యమైన

sri sathyasai vachanamrutam

మార్గము అవలంబించటానికి క్షమ ఎంతైనా అవసరము. కొన్ని కష్టములందే ఈ క్షమ అభివృద్ధి గాంచుతుంది. కష్టములు లేక క్షమను పెంచుకోటానికి వీలుకాదు. The pleasure is an interval between two pains. కష్టములు మానవుని విలువలను గుర్తింపచేసేవి. దుఃఖములు మానవుని మానవత్వము ప్రకటింపచేసేవే. పంచపాండవులు కష్టములందే తమ క్షమను కాపాడుకోగలిగారు. కనుక కష్టములు, సుఖములనందించే సోపానములే! అయితే ఈ క్షమనుకూడా సమయస్ఫూర్తిగా మనం వినియోగించుకోవాలి. ఏ సమయమందు ఎవరికి ఏవిధంగా ఈ క్షమను ఉపయోగించాలనే విధి విధానము మనము గుర్తించాలి. మహమ్మద్‌గోరీ పృథ్వీరాజుపై పదిహేడు పర్యాయములు దండెత్తివచ్చాడు. కానీ, ఈ పదిహేడు పర్యాయములు గోరీ అపజయమునే పొందాడు. విశాల హృదయుడు, పవిత్ర భావములు కలిగినవాడు పృథ్వీరాజు. క్షమ అతని స్వభావము. ఈ పదిహేడు పర్యాయములు తనచేత చిక్కినప్పటికిని, గోరీని క్షమించి వదలిపెట్టాడు. కానీ, గోరీ దీనికి కృతజ్ఞత వెలిబుచ్చక కృతఘ్నుడుగా మారిపోయాడు. మానవునకు కృతజ్ఞత అనేదే తెలియదు. స్వార్థము, స్వప్రయోజనములలో మునగటంచేత మానవత్వము ఇన్ని విధములైన చిక్కులకు గురికావలసి వచ్చింది. ఈ స్వార్థమునకు ఒక పరిమితము ఉండాలి. స్వప్రయోజనమునకు ఒక పరిమితముండాలి. కానీ, గోరీ ఈవిధమైన క్షమ గుర్తించుకోలేకపోయాడు. జయచంద్రుని సహవాసముచేత తిరిగి పృథ్వీరాజుపై దండెత్తి వచ్చి పృథ్వీరాజును ఓడించాడు. అయితే, పదిహేడు పర్యాయములు క్షమించిన పృథ్వీరాజుకు కృతజ్ఞత చూపక పృథ్వీరాజుయొక్క కన్నులను తీయించాడు. చూశారా! ఈ క్షమను క్రూరుని వద్ద కొంత పరిమితముగా పెట్టుకోవాలి. క్షమ మంచిదేగానీ మితిమీరి నడిచే వ్యక్తులదగ్గర ఈ క్షమ ఏమాత్రము ఉపకారము చేయదు.

సకల విద్యలు నేర్చి సభ జయించగవచ్చు
శూరుడై రణమందు పోరవచ్చు
రాజరాజై పుట్టి రాజ్యమేలగవచ్చు
హేమగోదానముల్ ఈయవచ్చు
గగనమందున చుక్కలు లెక్కగొనవచ్చు
జీవరాసుల పేర్లు చెప్పవచ్చు

sri sathyasai vahamrutam

కాని దేహేంద్రియాదుల నరికట్టి
మనసు నిల్పియు నంతర్ముఖము చేసి
అనవరత నిశ్చల సమాన చిత్తులై
నిలువగా లేరు మానవుల్ నియతితోడ

ఇంద్రియ నిగ్రహము అత్యవసరము. దైవార్పిత భావముచేత క్షమను మనం అభివృద్ధి గావించుకోవచ్చు. దైవార్పిత భావము లేక, దైవానుగ్రహము లేక, దైవ ప్రీతి లేక ఈ క్షమాగుణము మనము అభివృద్ధి పరచుకోలేము.

క్షమయే దైవము. సత్యమే దైవము. ప్రేమయే దైవము. ప్రేమతత్వము పొందినప్పుడు సత్యము, క్షమ మన స్వాధీనమైపోతాయి. సక్కుబాయి పండరి పురములో రాత్రింబవలు 'రంగా! రంగా!' యని విచారిస్తూ తన లక్ష్యమును తన దీక్షను రంగనిపై ఉంచి అనేక కష్టములకు గురికావలసి వచ్చింది. తెల్లవారి మొదలు రాత్రి పరుండినంతవరకు అత్త, భర్తలచేత అనేక బాధలు అనుభవిస్తూ వచ్చింది. కానీ, ఈ క్షమయే ఆమెకు బలమునందిస్తూ వచ్చింది. ఈ క్షమా గుణమే శాంతిని, ఓర్పును కలుగచేసింది. ఈమెను హింసించాలని అనేక కఠినమైన పనులు అందిస్తూ వచ్చారు. ఏమి చేసినా దైవార్పిత భావముతో చేస్తూ వచ్చింది. సర్వము భగవత్ప్రీత్యర్థముగా భావిస్తూ వచ్చింది.

నిలువ నీడలేని బ్రతుకు నీకొరకని మోయుదాన రంగా
నిలువదురా నా మనసు నీ చూపులు దూరమైన
కలలోనైన కనులకు గానరావా కృష్ణా!
నిన్ను విడచి నే నిలువలేనురా కానగరావా!
వేదసారమంత తీసి నాదబ్రహ్మముగను మార్చి
వేణువందు తిరగబోసి గాన రూపముగను మార్చి
పాట పాడుమా కృష్ణా పలుకు తేనెలొలుకునటుల
మాటలాడుమా ముకుంద మనసు తీరగా॥

ఈవిధంగా పాడుతూ బస్తాడు గోధుమలు విసిరి విసిరి అలసిపోయింది. 'యద్భావం తద్భవతి'.

sri sathyasai vachanamrutam

ఎట్టి భావమో అట్టి ఫలితము, ఎట్టి భావమో అట్టి గుణము. ఎట్టి కర్మయో అట్టి ఫలము. భగవద్విషయములోపల భయమునకు తావులేదు. ఈవిధమైన ధైర్యముచేత క్షమను పెంచుకోవాలి. కట్టకడపటికి భక్తపరాధీనుడైన భగవంతుడు సక్కుబాయిని ఆనందింపచేయు నిమిత్తమై రంగడే సక్కుబాయి వేషము ధరించి ఇంటిలో ఇంటి పనులు చేస్తూ సక్కుబాయిని పండరిపురం పంపించాడు. పాడింది ఒక్కతూరి.

ఎంతకాలమీ బాధల్ రంగా ఎందుకోసమీ గాథల్
న్యాయము లేదా నాతో వాదా నాపై కరుణయు రాదా
నీ దాసిని నేనౌనా కాదా నీచపరచ మర్యాదా!

నిజముగా నేను నీ దాసురాలైతే నాకెందుకీ బాధలు. నాలో ఏదో దోషముంది. నాలో ఏదో అపచారమున్నది. కనుకనే నీవింత ఆలస్యము చేస్తున్నావు. నా దోషము తెల్పి నా దోషము నిర్మూలనం చేయి. తక్షణం పాండురంగడు ప్రత్యక్షమై పాండురంగడే సక్కుబాయిలో చేరాడు. జగత్తంతా బ్రహ్మమయము. అందరూ బ్రహ్మస్వరూపులే. అందరు దైవాకారులే. తాను సక్కుబాయిలో ప్రవేశించి సక్కుబాయిని పండరిపురం పంపి తాను ఇంటిలో కాపురము చేస్తూ వచ్చాడు సక్కుబాయివలె.

దైవము ఎక్కడ చూచినా ఉంటున్నాడు

ఇందుగలడందు లేడని
సందేహము వలదు చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెదకి జూచిన
నందందే గలడు....

నీ హృదయము పరిశుద్ధము కావాలి గానీ దైవదర్శనము కష్టము కాదు. దైవదర్శనము అంత సులభమైనది. కానీ నీ హృదయమాలిన్యము చేత దైవత్వాన్ని నీవు పొందలేకపోతున్నావు. ప్రకాశముగా నున్న సూర్యుని చూడాలంటే కన్నులు తెరవాలి. సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నప్పటికిని ఏరీతిగా కనిపిస్తాడు'? మన హృదయ నేత్రము పరిశుద్ధముగా ఉండాలి. పవిత్రముగా ఉండాలి. అప్పుడే దైవత్వము ఎక్కడ చూచినా సాక్షాత్కరిస్తుంది. ఎక్కడ చూచినా పాణి, పాదములతో

sri sathyasai vacharamrutam

ఉంటున్నాడు. కానీ మానవుని మనస్సు దట్టమైన మాలిన్యముతో కప్పబడి ఉంటున్నది. ప్రాకృత చింతలతో ఉంటున్నాది. భౌతిక వాంఛలతో చేరి ఉంటున్నది. అస్థిరము, అశాశ్వతము అయిన వాంఛలతో కూడి ఉంటున్నది. కనుక, నిత్యసత్యమైన దైవత్వమును దర్శించాలంటే హృదయము పరిశుద్ధము కావాలి. అద్దము మంచిదే ఈ అద్దములో నీ ప్రతిబింబము కనిపించదు. కారణం ఏమిటి? అద్దమునకు వెనుక భాగమున పాదరసము పూసినప్పుడే నీ ప్రతిబింబము కనిపిస్తుంది. పాదరసముపూత లేక నీ ప్రతిబింబము కనిపించదు. ఆ పాదరసమే ప్రేమ. మన హృదయమనే అద్దమునకు పాదరసమనే ప్రేమ పూసినప్పుడే రెండవవైపున సాక్షాత్కారము తక్షణమే లభ్యమవుతుంది. మానవుడు ఈనాడు ప్రేమరసమును పూయటం లేదు. ద్వేషము, అసూయ, దంబము, ఆడంబరము ఇత్యాది దుర్గుణములచేత నిండి ఉంటున్నది హృదయము. దైవానుగ్రహము ఎంత కలిగినప్పటికిని దానిని అర్థము చేసుకొనలేక స్వార్థముచేత మానవత్వం పూర్తిగా కోల్పోతున్నారు. తన భావమే తనకు ఆ విధంగా ప్రతిబింబిస్తున్నది. అంతేగానీ దైవమందు ఎట్టి మార్పులు ఉండవు. దైవము ఎప్పుడూ 'నిర్గుణం, నిరంజనం, సనాతనం, నికేతనం, నిత్యశుద్ధబుద్ధ ముక్త నిర్మల స్వరూపిణం'. కానీ, మన భావములే ఆవిధముగా భ్రాంతిలో పడిపోతున్నవి.

అహంకారము మానవుని అధఃపతనము గావిస్తుంది

గజరాజు ప్రార్థించాడు. నారాయణుడు రక్షించే నిమిత్తమై పోతున్నాడు. లక్ష్మికి భయము వేసింది.

అడిగెదనని కడువడి జను
అడిగిన తన మగడుడుగడని నెడ నుడుగున్
వెడవెడసిడి ముడి తడబడ
అడిగడదు జడిమ అడిగిన ఎడలన్.

ముందుకు పోలేదు. వెనుకకు రాలేదు. అద్వైతముయొక్క ప్రభావము తనపై ప్రసరించింది. అర్థాంగి అయినా, ఆ దివ్యత్వముచేత ఒక దిగ్భ్రాంతి కలుగుతూ వచ్చింది. అడిగితే చెబుతాడో చెప్పడో అని సందేహము కలుగుతూ వచ్చింది. ఈ సందేహము ఎప్పుడు కలిగింది? దోషము

sri sathyasai vahinamrutam

ఉండినప్పుడే కలుగుతూ వచ్చింది. ఏ దోషము? నా దగ్గరనున్న విష్ణువు నాకు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోతున్నాడే అనే అహంకారమే ఇక్కడ మూలకారణము.

అహంకారము మహా చెడ్డది. ఈ అహంకారమే మానవుని అధఃపతనము గావిస్తుంది. ఈ అహంకారము అణగద్రొక్కితే దివ్యత్వమనే ప్రేమతత్త్వము మనకు సాక్షాత్కరిస్తుంది. ఈ అహంకారము, ఆడంబరము, అసూయ ఇత్యాది దుర్గుణములు లేకుండా పోవాలంటే క్షమ మనకు సత్యం, క్షమ మనకు యోగం. క్షమ మనకు దైవం. క్షమ మనకు సర్వస్వము. నీవు ఏ తపస్సు చేయనక్కరలేదు ఏ అడవులకు పోనక్కరలేదు. ఏవిధమైన సాధనలు చేయనక్కరలేదు. నిర్మలమైన ప్రేమ నీ హృదయము నుండి ఆవిర్భవించాలి. ఈనాటి ప్రేమలు కేవలము పలుకులలో మాత్రమే ఉచ్చరిస్తున్నారు గానీ హృదయమునుండి ఆవిర్భవించటం లేదు. ప్రేమించినట్టుగా నటిస్తున్నారేగానీ ప్రేమయొక్క స్వరూపమును మీరు గుర్తించటం లేదు. ప్రేమకు భయము లేదు. ప్రేమకు క్రోధము లేదు. ప్రేమకు ద్వేషము లేదు. ప్రేమ ఎప్పుడు పరిపూర్ణముగా, నిర్మలముగా ఉంటుంది. భగవంతునిపై అనేక సందేహములు ప్రారంభమవుతూ ఉంటాయి. ప్రేమలేని సమయమందే ఈ సందేహములు రావటం; నిజముగా ప్రేమ ఉంటే సందేహములుండవు. తమ సర్వస్వము భగవంతునికి అర్పిస్తుంటారు. భక్తులకు పరాధీనుడై ఉంటాడు భగవంతుడు. భక్తునికి మరొక పనే లేదు. దైవము యొక్క చింతనే భక్తునికి, భక్తుని చింతనే భగవంతునకు. దాసునికి హితము బోధించటమే గురువుయొక్క లక్ష్యము. ఆజ్ఞను పరిపాలించటమే భక్తునియొక్క పరమ లక్ష్యము. ఈరెండింటిని విస్మరించి తనకు అవసరము వచ్చినదానిని అనుసరిస్తున్నాడు ఈనాటి మానవుడు. ఇది సరైనది కాదు. ప్రేమ ఎలాంటిది? ద్రౌపదియొక్క ఐదుగురు పుత్రులను చీకటిలో నిద్రించినవారిని అశ్వత్థామ గొంతులుకోసి వచ్చాడు. ఏమాత్రము తెలియని బిడ్డలు. కసికందులైన బిడ్డల గొంతు కోశాడు. కట్టకడపటికి అర్జునుడు అశ్వత్థామను పట్టుకు వచ్చాడు. ద్రౌపది దగ్గరకు తెచ్చాడు. క్షమ ఎంత గొప్పదో చక్కగా విచారించండి.

పరగన్ మా మగవారలందరును మున్‌బాణప్రయోగోపసం
హరణాద్యాయుధ విద్యలన్నియున్ ద్రోణాచార్యులచే నభ్యసిం

చిరి పుత్రాకృతినున్న ద్రోణుడవు నీచిత్తంబులో లేశమున్

కరుణా సంఘము లేక శిష్యసుతులన్ ఖండింపగా పాడియే?

క్షమాగుణముతో క్షమిస్తున్న ద్రౌపదిని చూచి భీమునికి కోపం వచ్చింది.

కొడుకుల పట్టి చంపెనను కోపము నొందదు బాలఘాతుకున్

విడువు మటంచు చెప్పెడిది వెఱ్ఱిది ద్రౌపది

వీడు విప్రుడే విడువగనేల చంపుడు మీరలు వీని చంపరేని నా

పిడికిటి పోటునన్ శిరమున్ భిన్నము చేసెద చూడు దందరున్.

వెళ్ళి కాళ్లు పట్టుకుంది ద్రౌపది

వెఱచిన వాని దైన్యమున వేదన నొందువాని, నిద్రమై

మఱచినవాని సౌఖ్యమున మద్యము ద్రావినవాని, భగ్నుడై

పఱచినవాని, సాధుజడభావము వానిని, కావుమంచు వా

చఱచినవాని కామినుల జంపుట ధర్మము కాదు అర్జునా.

"ఇది న్యాయము కాదు. నా బిడ్డలు గతించినదని నేను ఎంత బాధపడుతున్నానో ఈ అశ్వత్థామను నీవు చంపుతే ఈ అశ్వత్థామ తల్లికూడా అంత బాధపడుతుంది కదా! నా బిడ్డలు ఎట్లైనా చచ్చారు. దుఃఖము తప్పునది కాదు. ఇతనిని చంపి ఇతని తల్లికి ఎందుకు దుఃఖము నందించాలి"? అని చెప్పింది. ఇది సరైన క్షమ. మన బాధలు ఎట్లా ఉంటాయో ఎదుటివాని బాధలు అట్లా ఉంటాయనే సత్యము మనం గుర్తించాలి. "పుత్రులయొక్క వియోగముచేత నేను ఎంత బాధ పడుతున్నానో అశ్వత్థామ తల్లి ఆ పుత్రుని వియోగముచే బాధ పడుతుంది. కనుక, అశ్వత్థామను చంపకండి", అని ప్రాధేయపడింది, భీమార్జునులను. ఈ కాలములో ఏ తల్లి అయినా అంత క్షమను అంత ఓర్పును కాపాడుకుంటుందా? ఆమెయే ద్రౌపది. అగ్ని స్వరూపములోనున్నది ద్రౌపది. ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకొన్నది ద్రౌపది. అలాంటి సతీమణులు భారతదేశమందు ఉద్భవించటంచేత ఈ భారతదేశముయొక్క సంస్కృతి అనేక రకములుగా ప్రకటిస్తూ వచ్చింది అనాది కాలమునుండి.

ఎలాంటి కష్టసమయమునందైనా ఓపిక పూని శాంతితో మన జీవితమును గడపటానికి

sri sathyasai vahamrutam

పూనుకోవాలి. అనాది కాలమునుండి క్షమ ప్రతి మానవుని గుండెగా నిల్చి ఉంది. శాంతి, మహర్షుల సౌందర్యము. క్షమను కోల్పోటంచేత అనేక సంవత్సరములు తపస్సు చేసిన మహర్షులు భ్రష్టులై పోయారు. రాజాధిరాజులు క్షమ లేక రాజ్యమును కోల్పోయారు. క్షమను కోల్పోవటం చేత పండితులు పతనమై పోతూ వచ్చారు. క్షమను సర్వరక్షగా మనం భావించాలి. అది మనకు గొప్పకవచము. అట్టి భద్రమైన కవచమును మనము ధరించి అనిత్యము, అశాశ్వతమైన లౌకికసుఖములకు విలువ నివ్వకుండా జీవించాలి.

శాంతముతో ఎంతైనా సాధించవచ్చు

విద్యార్థులారా! క్షమ చాలా ప్రధానమైన గుణము. ఎలాంటి పరిస్థితులందైనా మీరు ఓపిక పట్టండి. తొందరపాటు పడకండి. Haste makes waste, waste makes worry. So do not be in a hurry. మీరు తొందరపడకండి. శాంతముగా భరించండి. శాంతముతో ఎంతైనా సాధించవచ్చు. 'శాంతము లేక సౌఖ్యము లేదు, శాంతునికైనా వేదాంతునికైనా సారస దళనయనా!' శాంతము లేనిదే సౌఖ్యము లేదు. కనుక ఈ శాంతము మనం వహించాలి. ఆ శాంతమే మనకు రక్ష. తొందరపాటు పడకూడదు. అందులో విద్యార్థులలో ఉడుకు రక్తము ప్రవహిస్తుంది. కనుక విద్యార్థులకు క్షమ అవసరము. పరీక్షలను ఎదుర్కొనుటకు మనము ఓర్పు వహించాలి. ఇతరులు ఎన్ని దుర్భాషలాడినా ఓపికగా తీసుకోవాలి. ఏదో వారన్నారని మనము కూడా అంటే మన విలువైన క్షమను వ్యర్థము చేసుకున్న వారమవుతాము. వారి మాటలు అల్పమైనవిగా, విలువ లేనివిగా ఉండవచ్చును. కానీ మన క్షమ చాలా విలువైనది. అట్టి మసిబొగ్గుకు ఈ మాణిక్యమును ధారపోయకూడదు. క్షమ మాణిక్యము. పరులు ఎన్ని విధములైన నిందారోపణలు చేసినా ఏమాత్రము మనము జంకకూడదు.

ఈనాడు ఓపిక లేకపోవటంచేత జీవితమునే వ్యర్థము గావించుకుంటున్నాము. క్షణక్షణమునకు కోపం వస్తుంది. కోపము మహా పాపము. కానీ కొంతమంది భగవత్ప్రార్థన చేస్తూ కూడా ప్రక్కనున్న వారితో కోపంచేత అనేక శబ్దములు వాడుతుంటారు. భజనలో పక్కన ఒక అమ్మ కూర్చుంది అనుకోండి. ఆమె కొంతస్థలం ఇవ్వటం లేదు. కానీ చాలా కష్టంగా భరించుకుంటుంది. అక్కడ భరించుకోవాలి మరి. కాని ప్రక్కవ్యక్తిపై కోపం వచ్చి

sri sathyasaivachanamrutam

భజన అంతా అయిన తరువాత శాంతి చెప్తారు శాంతిశాంతిశాంతి అని కోపమును శాంతిలో ప్రవేశపెడతారు. ఇలాంటి భక్తులు ఏమి శాంతి సాధించగలరు? ఇది నాకు ఒక పరీక్ష అని 'శాంతి, శాంతి, శాంతి' అని శాంతముగా చెప్పాలి. ఈ శాంతికూడా రౌద్రముగా బయలుదేరుతున్నది. అదే భక్తి రహితమైన పాటలు. నిజముగా భక్తి ఉంటే ఎలాంటి పరిస్థితి యందైనా సహన భావము వహించేవారము. చిన్నచిన్న విషయములకు కూడా మనం కోపాన్ని తెప్పించుకోకూడదు. కానీ కోపాన్ని తెప్పించుకుంటున్నాం. ద్వేషాన్ని పెంచుకుంటున్నాము. కలహాలాడుతున్నాం. కల్లోలము చేస్తున్నాం. సమాజములో అశాంతిని ప్రసరింపచేస్తున్నాము. కాదు కాదు, నీవు శాంతిగా ఉండు. నీ కుటుంబమును శాంతిగా పెంచుకో. సమాజమునకు శాంతినందించు. అది నీ కర్తవ్యము. అట్లు కాక నీకు శాంతి లేక, సమాజమునకు అశాంతి అందివ్వటం మహాపాపం. కనుక మనము క్షమాగుణమును అత్యవసరంగా ప్రధానమైన ప్రాణముగా భావించి అభివృద్ధి గావించుకోవాలి.

1996 జూన్ 27వ తేది సాయికుల్వంత్‌హాల్‌లో భగవాన్ దివ్యోపన్యాసం

sri sathyasai vachanamrutam